

Προγραμματικές Προβλέψεις

ΑΕΠ κ/κεφαλήν Ελλάδος - ΕΕ: από 69% σήμερα στο 80% το 2004!

τον Ι. Α. Καμάρα

Η πρόβλεψη για βελτίωση της σχέσης του κατά κεφαλήν ΑΕΠ μεταξύ Ελλάδος και ΕΕ-15, από 69% το 2000 σε 80% το 2004 (προγραμματικές δηλώσεις πρωθυπουργού, 22.4.00), υποδηλώνει ότι, στην τετραετία 2001-2004, θα υπάρξει αύξηση του ελληνικού ΑΕΠ με μέσο ετήσιο ρυθμό κατά 4 εκατ. μον. υψηλότερο εκείνου της ΕΕ (7% έναντι 3% αντιστοίχως). Παρατηρείται, ωστόσο, ότι κατά την αμέσως προηγούμενη τετραετία 1997-2000, οι αντίστοιχοι ρυθμοί ήταν: Ελλάς 3,7% - ΕΕ 2,7%, η δε βελτίωση που επετεύχθη στη σχέση κ/κεφαλήν ΑΕΠ δεν ξεπέρασε τη μία εκατ. μονάδα (από 68% το 1996 σε 69% το 2000). Συνεπώς, αν η πιο πάνω προγραμματική πρόβλεψη επαληθευθεί τελικά, δικαίως θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως το μεγαλύτερο οικονομικό θαύμα που έγινε ποτέ στην Ελλάδα.

1. Στις Προγραμματικές Δηλώσεις του στη Βουλή, ο πρωθυπουργός αναφέρθηκε, για πρώτη ίσως φορά, στην απόσταση που χωρίζει σήμερα το επίπεδο ευημερίας του ελληνικού λαού από το μέσο επίπεδο ευημερίας των άλλων λαών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συγκεκριμένα, ο πρωθυπουργός, εκτιμώντας ότι ο ετήσιος ρυθμός ανόδου του ΑΕΠ θα επιταχυνθεί κατά την προσεχή τετραετία, έκανε την πρόβλεψη ότι το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Ελλάδος σε σχέση με το μέσο κατά κεφαλήν ΑΕΠ των χωρών-μελών της ΕΕ-15, από 69% που είναι σήμερα θα ανέλθει σε 80% το έτος 2004.

Αξίζει εδώ να σημειωθεί, ότι η σχέση αυτή μεταξύ Ελλάδος και ΕΕ (σχέση κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε όρους ισοδύναμης αγοραστικής δύναμης), από 65% το 1980, κατήλθε στο 60% το 1990, επανήλθε στο 65% το 1995, και σήμερα βρίσκεται στο 69% (η Ελλάς κατέχει την τελευταία θέση στο κατάλογο των 15 χωρών της ΕΕ)*. Συγκρινόμενος λοιπόν με αντίστοιχες εξελίξεις στο πρόσφατο παρελθόν, ο στόχος-πρόβλεψη που έθεσε ο πρωθυπουργός είναι εντυπωσιακός, η δε επίτευξή του, και μάλιστα σε χρονικό διά-

στημα τεσσάρων μόλις ετών, θα ισοδυναμούσε με ένα τεράστιο άλμα στην πορεία της χώρας προς την πραγματική σύγκλιση. Δεν θα πρέπει δε να υπάρχει η παραμικρή αμφιβολία ότι η σχετική πρόβλεψη στηρίχθηκε σε ρεαλιστικές και εμπειριστατωμένες εκτιμήσεις ειδικών περί τα μακροοικονομικά προσώπων του κυβερνητικού επιτελείου· εκτιμήσεις σε ό,τι αφορά κυρίως την υπεροχή του ετήσιου ρυθμού αύξησής του ΑΕΠ της Ελλάδος κατά την περίοδο 2001-2004 σε σχέση με τον αντίστοιχο μέσο ρυθμό της ΕΕ-15.

2. Παρατηρείται ωστόσο, ότι, προκειμένου να επαληθευθεί η πρόβλεψη του πρωθυπουργού, ο ετήσιος ρυθμός αύξησής του ΑΕΠ της Ελλάδος θα πρέπει να είναι σημαντικά υψηλότερος του αντίστοιχου της ΕΕ κατά τα επόμενα τέσσερα έτη. Προτού όμως επιχειρήσει κανείς να ανιχνεύσει πόσο υψηλότερος θα πρέπει να είναι (δεν αναφέρθηκε κάτι σχετικό στις προγραμματικές δηλώσεις), θα ήταν σκόπιμο να δει ποιες ήταν οι αντίστοιχες εξελίξεις κατά την αμέσως προηγούμενη τετραετία 1997-2000 και τι επετεύχθη προς την κατεύθυνση της πραγματικής σύγκλισης (σχέση κατά κεφαλήν ΑΕΠ Ελλάδος έναντι της ΕΕ). Συγκριτικά στοιχεία για ΕΕ, Ελλάδα και Ιρλανδία (χώρα-πρότυπο από την άποψη αυτή) για την εν λόγω περίοδο δίνονται στον Πίνακα 1.

Σχετικά αξίζει να επισημανθεί ότι κατά την τετραετία 1997-2000, έναντι 2,7% στην ΕΕ-15, ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησής του ΑΕΠ στην

* Για σύγκριση αναφέρεται ότι στην Πορτογαλία η ίδια σχέση από 56% το 1980 (σε χαμηλότερο έναντι της Ελλάδος επίπεδο) ανήλθε στο 61% το 1990 και σήμερα είναι 74%, ενώ, στην Ιρλανδία, από 65% το 1980 (στο ίδιο επίπεδο με την Ελλάδα) ανήλθε στο 74% το 1990 και σήμερα είναι 115%.

Ελλάδα ήταν 3,7% (μία εκατ. μονάδα υψηλότερος) και στην Ιρλανδία ήταν 8,7% (6 εκατ. μονάδες υψηλότερος). Η δε εκατοστιαία σχέση του κατά κεφαλήν ΑΕΠ προς τον μέσο όρο του συνόλου των χωρών-μελών της ΕΕ, στη μεν Ελλάδα βελτιώθηκε κατά μία (1) εκατ. μονάδα (από 68% το 1996 σε 69% το 2000) στη δε Ιρλανδία κατά δεκαεννέα (19) εκατ. μονάδες (από 96% το 1996 σε 115% το 2000), ξεπερνώντας μάλιστα κατά πολύ το μέσο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επειδή δε είναι προφανές ότι κύριος προσδιοριστικός παράγων της προόδου που σημείωσε η Ιρλανδία προς την κατεύθυνση αυτή ήταν η τεράστια υπεροχή της, έναντι του συνόλου των χωρών-μελών της ΕΕ, όσον αφορά τον ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ, έχει ενδιαφέρον να δει κανείς πόσο υψηλότερο ετήσιο ρυθμό ανόδου έναντι του μέσου της ΕΕ χρειάζεται η Ελλάδα για να πετύχει ανάλογη πρόοδο, και πιο συγκεκριμένα να προσεγγίσει το 80% που προέβλεψε για το έτος 2004 ο πρωθυπουργός.

3. Ο προσδιορισμός του μέσου ετήσιου ρυθμού αύξησης του ΑΕΠ που πρέπει να έχει η Ελλάς κατά την προσηχτή τετραετία 2001-2004 (ώστε να επιτευχθεί βελτίωση της πιο πάνω σχέσης από 69% το 2000 σε 80% το 2004), μπορεί να γίνει προσεγγιστικά με απλούς αριθμητικούς υπολογισμούς και στη βάση ορισμένων ευλόγων και μάλλον ευνοϊκών για την επίτευξη του στόχου αυτού υποθέσεων, δηλαδή: Πρώτον, ότι ο

Η επαλήθευση της πρωθυπουργικής πρόβλεψης προϋποθέτει αύξηση του ελληνικού ΑΕΠ με ρυθμό 7% ετησίως τα επόμενα τέσσερα έτη. Ποιοι, όμως, είναι οι παράγοντες που αναμένεται να προσδώσουν τον πρόσθετο αυτόν δυναμισμό στην αναπτυξιακή πορεία της ελληνικής οικονομίας; Στο κρίσιμο αυτό ερώτημα οι Προγραμματικές Δηλώσεις της Κυβέρνησης δεν δίνουν καμία απολύτως απάντηση, με εξαίρεση την αναφορά περί αυξημένων εισροών κεφαλαίων από την ΕΕ μέσω του Γ' ΚΠΣ.

μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ στην ΕΕ-15 κατά την περίοδο αυτή θα κυμανθεί γύρω στο 3% και, δεύτερον, ότι δεν θα υπάρξουν σημαντικές διαταραχές στην ισοτιμία της δραχμής κατά την ίδια περίοδο. Τα αποτελέσματα των προσεγγιστικών αυτών αριθμητικών υπολογισμών εμφανίζονται στον Πίνακα 2 και δείχνουν τα εξής:

α) Με μέσο ετήσιο ρυθμό αύξησης του ελληνικού ΑΕΠ 4% κατά την περίοδο 2001-2004 (κατά 1 μον. υψηλότερο του αντίστοιχου της ΕΕ), η σχέση του κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Ελλάδος προς το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της ΕΕ-15 στο τέλος της περιόδου 2001-2004 δεν θα υπερβεί το 72%. β) Με μέσο ετήσιο ρυθμό αύξησης 5% (κατά 2 μον. υψηλότερο του αντίστοιχου της ΕΕ) η ίδια σχέση δεν θα υπερβεί το 75%. γ) Με μέσο ετήσιο ρυθμό αύξησης 6% (κατά 3 μον. υψηλότερο) η σχέση δεν θα υπερβεί το 78%. δ) Απαιτείται η επίτευξη μέσου ετήσιου ρυθμού 7% (κατά 4 μον. υψηλότερου του αντίστοιχου της ΕΕ) για να ανέλθει η περί ης ο λόγος σχέση στο 80% στο τέλος της τετραετίας 2001-2004. ε) Εναλλακτικά, η ίδια ακριβώς βελτίωση είναι δυνατόν να επιτευχθεί στη λήξη της περιόδου 2001-2004 και με μικρό αρχικά, αλλά επιταχυνόμενο στη συνέχεια, ετήσιο ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ, όπως, για παράδειγμα, 4% το 2001 (σύμφωνα άλλωστε με υπάρχουσα πρόβλεψη), 6% το 2002, 8% το 2003 και 10% το τελευταίο έτος 2004.

Στον βαθμό που οι πιο πάνω υπολογισμοί ταυτίζονται με ανάλογες εκτιμήσεις, στις οποίες βασίστηκε η πρόβλεψη για μεγάλο άλμα προόδου της Ελλάδος στην πορεία της προς την πραγματική σύγκλιση την επόμενη τετραετία, το συμπέρασμα που προκύπτει είναι το εξής: **Η πρόβλεψη για βελτίωση του επιπέδου ευημερίας του ελληνικού λαού από 69% το 2000, στο 80% του μέσου επιπέδου ευημερίας των λαών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προϋποθέτει ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας με μέσο ετήσιο ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ κατά 4 μον. υψηλότερο εκείνου της ΕΕ (7% έναντι 3% αντίστοιχα). Αυτό σημαίνει ότι αν ο ρυθμός αυτός επιτευχθεί, τότε και η πρόβλεψη του πρωθυπουργού θα επαληθευθεί. Οπότε, στην περίπτωση αυτή, θα μπορούσε κανείς δικαιολογημένα να υποστηρίξει ότι πρόκειται για το μεγαλύτερο οικονομικό θαύμα που έγινε στη μεταπολεμική Ελλάδα.**

4. Περαιτέρω όμως, στην ίδια γραμμή λογικής, τίθεται το ερώτημα: αφού η επαλήθευση της πρωθυπουργικής πρόβλεψης προϋποθέτει αύξηση του ελληνικού ΑΕΠ με ρυθμό 7% ετησίως τα επόμενα τέσσερα έτη (έναντι αντίστοιχου ρυθμού 3,7% την προηγούμενη τετραετία), **ποιοι είναι οι παράγοντες που αναμένεται να προσδώσουν τον πρόσθετο αυτόν δυναμισμό στην αναπτυξιακή πορεία της ελληνικής οικονομίας;** Στο κρίσιμο αυτό ερώτημα οι Προγραμματικές Δηλώσεις της Κυβέρνησης δεν δίνουν καμία απολύτως απάντηση, με εξαίρεση την αναφορά περί αυξημένων εισροών κεφαλαίων από την ΕΕ μέσω του Γ' ΚΠΣ.

[Βλ. και Κ. Γ. Δρακάτος, "Αξιολόγηση του ρυθμού αυξήσεως του ΑΕΠ", ΕΠΙΛΟΓΗ, Απρίλιος 2000].

1. Συγκριτικές εξελίξεις, 1997-2000

	ΕΕ-15	Ελλάς	Ιρλανδία
α. Μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης ΑΕΠ 1997-2000	2,7%	3,7%	8,7%
β. Σχέση κ/κεφαλήν ΑΕΠ (ΕΕ-15 = 100)			
1996	100	68	96
2000	100	69	115

2. Μέσοι ετήσιοι ρυθμοί αύξησης ΑΕΠ και % σχέσεις κ/κεφαλήν ΑΕΠ το 2004

	Ελλάς	ΕΕ-15
α. 2001-2004	4%	3%
β. Έτος 2004	71,7	100
α. 2001-2004	5%	3%
β. Έτος 2004	74,5	100
α. 2001-2004	6%	3%
β. Έτος 2004	77,4	100
α. 2001-2004	7%	3%
β. Έτος 2004	80,3	100

α. Μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης, 2001-04
β. Σχέση κ/κ ΑΕΠ το 2004 (Ελλάς ως % ΕΕ)